

Una nova etapa per a Barcelona

CARME MIRALLES

PÚBLIC, 1.06.10

Tot apunta que Barcelona està en un final d'etapa o si es vol en l'inici d'una de nova, sigui quin sigui el proper govern de la ciutat. El model Barcelona iniciat a l'entorn dels Jocs Olímpics s'ha esgotat i alguns reclamen i altres critiquen que d'aquest model es passi a la marca BCN. Les etapes de canvi com l'actual provoquen el sorgiment de noves idees i projectes, la identificació de nous actors i la recerca d'estratègies i aliances renovades. Després de l'episodi de la Diagonal sembla que s'hagi intensificat aquesta conjuntura i que la recerca del temps perdut faci més necessari que mai retrobar els objectius col·lectius que ens situïn en un relat urbà comprensible, i ens allunyin de la confusió actual. Un relat que no pot sostenir-se només en la gestió eficient del dia a dia i mantenir nets i segurs els nostres carrers.

Algunes veus reclamen que els eixos del nou impuls de la ciutat passin per la cultura i l'urbanisme. Caldria afegir-hi un necessari canvi d'escala urbana. Cerdà no només va oferir-nos un nou model de ciutat, basat en una nova ciència urbana, també va disposar d'un territori urbà ampliat on dibuixar-lo i construir-lo. I sense que l'estratègia del XIX hagi de ser la del XXI, Barcelona ja no pot refugiar-se en els 100 km² de la seva superfície. No pot, perquè l'èxit del passat i el dinamisme actual amenacen d'ofegarla. Tot allò que la ciutat necessita no pot ubicar-se en un espai tan reduït. I l'exemple el trobem en l'activitat turística, que, perquè és concentrada, està amenaçant la part central de la ciutat, sobreutilitzant-ne l'espai públic i sobredimensionant l'oferta hotelera.

Barcelona necessita creure's que forma part d'un conjunt metropolità configurat per diferents municipis i és amb ells i des d'ells que s'ha de construir el nou relat. Perquè alhora que no es pot ofegar en el seu propi èxit requereix una escala més àmplia per situar-se com a pol econòmic d'un món més connectat, on tenir suficient massa crítica és un element fonamental. Ja no només volem estar en el mapa, un objectiu aconseguit en els anys noranta, però que avui és del tot insuficient.

Ara és necessària una reinvençió de la ciutat i amb això un canvi d'escala que superi el fet urbà aïllat i se situï en la realitat metropolitana. Un fet compartit per una trentena de municipis i liderat, necessàriament, per la seva capital: Barcelona. Perquè l'objectiu no és estar en el mapa sinó formar part de les oportunitats d'interacció en una economia globalitzada: s'ha de voler ser actor decisiu en la presa de decisions.

És a partir d'aquestes dues condicions, una més endògena que impulsa un creixement compartit amb els altres municipis metropolitans i una altra que deriva de necessitats globals que requereixen altres magnituds urbanes, que Barcelona s'ha d'ubicar en el seu espai metropolità i és des d'aquí on s'ha de reconèixer. I en cap cas es tracta de límits municipals, sinó d'àmbits funcionals intencionals, liderats per la seva capital.

El territori on s'ubiqui el relat urbà no és anodí, forma part del capital col·lectiu i en condiona les oportunitats i els conflictes. Un espai quotidià fragmentat per relats municipals heterogenis i sovint contraposats, significa polítiques urbanes disgregades que actuen com a forces centrípetes, que empeteixen i debiliten no només les parts sinó el seu conjunt. I un bon exemple és la localització des d'una perspectiva exclusivament municipal del sòl industrial. Sabem que molts dels nostres

municipis tenen sòl industrial, però sovint sense les dimensions suficients o la localització idònia. Perquè del que s'ha tractat durant anys és que tots els municipis tinguin polígons industrials sense preveure'n necessitats empresarials.

El territori urbà és un actor dinàmic i actiu, una estructura social que deriva de les interaccions entre subjectes i entre les seves característiques específiques, fixes i immaterials, dels diferents espais. I el territori urbà ara ja es metropolità, i en la metròpoli es configura l'estructura social i d'ella en deriven els subjectes que hi estan vinculats. La ciutat de Barcelona ha de liderar i la resta de municipis han de participar en la construcció d'aquesta nova etapa metropolitana.